

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ**

**Αθήνα, 20-12-2021
Αριθμ. Πρωτ.: 120**

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας : 104 33
Πληροφορίες : Ελένη Παπουδάκη
Τηλέφωνο : 210-8208822
E-mail: epapoudaki@moh.gov.gr

ΠΡΟΣ :

- 1. Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων
κα Νίκη Κεραμέως**
Ανδρέα Παπανδρέου 37, Μαρούσι, Τ.Κ. 151 80
- 2. Υφυπουργό Υγείας
κ. Θάνο Πλεύρη**
Υπουργείο Υγείας
- 3. Υφυπουργό Υγείας
κα Ζωή Ράπτη**
Υπουργείο Υγείας
- 3. Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων
Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων
κα Ζέττα Μ. Μακρή**
Ανδρέα Παπανδρέου 37, Μαρούσι, Τ.Κ. 151 80
- 4. Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων
Καθηγητή Άγγελο Συρίγο**
Ανδρέα Παπανδρέου 37, Μαρούσι, Τ.Κ. 151 80
- 5. Γενικό Γραμματέα Πρωτοβάθμιας,
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής
Αγωγής και Εκπαίδευσης
κ. Αλέξανδρο Κόππη**
Ανδρέα Παπανδρέου 37, Μαρούσι, Τ.Κ. 151 80
- 6. Πρόεδρο της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΣΥ
Καθηγητή Δημήτρη Μπούμπα**
Μακεδονίας 8, 104 33 Αθήνα

Θέμα: «Πρόσβαση, χωρίς εξετάσεις, στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση μαθητών ή αποφοίτων Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που πάσχουν από σοβαρές ψυχικές ασθένειες/ψυχικές αναπηρίες».

Σχετ.: 1. Η από 19-7-2021 αναφορά του κ.***

Η Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της κατά το άρθρ. 2 Ν. 2716/1999, «εποπτεύει και ελέγχει την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές...» και «παρεμβαίνει κάθε φορά που διαπιστώνει παραβίαση των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές».

Στο πλαίσιο αυτής της αποστολής, τέθηκε υπόψη της Ειδικής Επιτροπής η από 19-7-2021 αναφορά του κ.*** που αφορά: α) στην υπαγωγή και των μαθητών με ψυχιατρικές νόσους στο νομικό πλαίσιο που διέπει την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση ατόμων που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες και αναπηρίες και β) στη συμπερίληψή τους στους προφορικά εξεταζόμενους καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής τους στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Η κόρη του, μαθήτρια της Γ Λυκείου *** πάσχει από σοβαρή ψυχική διαταραχή από το 2017, έχει διαγνωστεί από την παιδοψυχιατρική κλινική του Ιπποκράτειου Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης με μη καθορισμένη μη οργανική ψύχωση (F29) – υπομανιακό (διπολικό) επεισόδιο (F 31), ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή (F 42) και χαρακτηριστικά διάχυτης αναπτυξιακής διαταραχής (F 84.5). Έχει νοσηλευτεί 2 φορές εξαιτίας έντονου ψυχωτικού επεισοδίου λόγω της πάθησής της. Επιπλέον βιώνει έντονες κρίσεις πανικού σε στρεσογόνες καταστάσεις. Παρά την κατάσταση της υγείας της είναι άριστη μαθήτρια και πήρε Βαθμό Β' ΛΥΚΕΙΟΥ 19,8, καθώς της δόθηκε η δυνατότητα να ενταχθεί στους «κατ' ιδίαν διδαχθέντες» για το σχολικό έτος 2019-2020 και να ολοκληρώσει επιτυχώς τη φοίτησή της δίνοντας προφορικά τις προβλεπόμενες εξετάσεις.

Α) Με αφορμή την περίπτωση της εν λόγω μαθήτριας και την εξέταση της ισχύουσας νομοθεσίας¹, η Ειδική Επιτροπή **διαπίστωσε** ότι δεν περιλαμβάνεται στις διατάξεις της η πρόσβαση, χωρίς εξετάσεις, στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση μαθητών ή αποφοίτων Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που πάσχουν από σοβαρές ψυχικές ασθένειες/ψυχικές αναπηρίες. Οι τελευταίοι θα έπρεπε να εντάσσονται και αυτοί ρητά στον κατάλογο των παθήσεων της ΚΥΑ με αρ. Φ.153/146145/Α5/20-09-2019 (ΦΕΚ 3557/Β'/2019), καθώς ανήκουν στην κατηγορία «των πασχόντων από σοβαρές ασθένειες» που εισάγονται σε ποσοστό 5% καθ' υπέρβαση του αριθμού εισακτέων με πανελλήνιες εξετάσεις, αποκλείοντάς τους κατ' αυτόν τον τρόπο από το εκπαιδευτικό σύστημα, με αποτέλεσμα να μην παρέχονται ίσες ευκαιρίες στους

¹ Ν. 2525/1997 (ΦΕΚ 188 Α'), όπως ισχύει, αρ. 35 του Ν.3794/2009 (ΦΕΚ 156/τ.Α'), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 24 του άρθρου 39 του Ν. 4186/2013 (ΦΕΚ 193/τ.Α'), με την παρ. 2 του άρθρου έκτου του Ν. 4218/2013 (ΦΕΚ 268/τ.Α'), με το άρθρο 7 του Ν.4283/2014 (ΦΕΚ 189/τ.Α'), με την παράγραφο 1 του άρθρου 13 του Ν.4452/2017 (ΦΕΚ 17/τ.Α') με το άρθρο 108 του Ν.4547/2018 (ΦΕΚ 102/τ.Α'), καθώς και την ΚΥΑ με αρ. Φ.153/146145/Α5/20-09-2019 (ΦΕΚ 3557/Β'/2019). Εγκύκλιο αρ. πρωτ. Φ.152/151921/Α5/23-11-2021.

συγκεκριμένους μαθητές ή αποφοίτους να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους και να ζήσουν με αξιοπρέπεια τη ζωή τους.

Ως εκ τούτου, η ισχύουσα νομοθεσία δημιουργεί σοβαρά ζητήματα διακριτικής μεταχείρισης αφενός μεταξύ αναπήρων και άλλων ατόμων και αφετέρου μεταξύ των προσώπων με σωματικές και ψυχικές αναπηρίες ή ασθένειες, **παραβιάζοντας ευθέως τη Σύμβαση του ΟΗΕ** για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία της 13ης Δεκεμβρίου 2006, που κυρώθηκε στην Ελλάδα με το Ν. 4074/2012 (ΦΕΚ 88/Α'/11.07.2012) και ανάγει την αναπηρία σε μείζον θέμα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών, θεσπίζοντας πολυάριθμες ρυθμίσεις που αποσκοπούν στην προστασία των ατόμων με αναπηρία από οποιαδήποτε διάκριση λόγω της αναπηρίας τους, διασφαλίζοντας πλήρως την αντιμετώπισή τους σε ισότιμη βάση με τους άλλους σε όλες τις εκδηλώσεις της ζωής τους. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 24, τα άτομα με αναπηρία (σωματική, διανοητική και ψυχική) πρέπει να απολαμβάνουν σε ισότιμη βάση το δικαίωμα στην εκπαίδευση (βλ. επίσης άρθρο 28 παρ 1 (β) της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και βάσει του υπέρτερου συμφέροντος των ανηλίκων (Ν. 2101 της 2/12/ 1992, ΦΕΚ Α' 192).

Για την προστασία του δικαιώματος αυτού, το κράτος διασφαλίζει ότι:

«α. Τα άτομα με αναπηρίες δεν αποκλείονται από το γενικό εκπαιδευτικό σύστημα βάσει αναπηρίας ...».

“Ωστόσο, ... ειδικές προβλέψεις της εθνικής νομοθεσίας σχετιζόμενες με θετικά μέτρα στην εκπαίδευση, την απασχόληση κλπ συχνά συνδέονται με αμιγώς ιατρικά κριτήρια (είτε μέσω αναγνωρισμένου ποσοστού αναπηρίας που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένες παθήσεις, είτε με την ειδική αναφορά συγκεκριμένων παθήσεων που μπορούν να τύχουν ειδικών διευκολύνσεων ή μέτρων). Το γεγονός αυτό καταδεικνύει την σύνδεση του συστήματος προστασίας της αναπηρίας με το ιατρικό μοντέλο, ενώ συχνά απουσιάζουν τα ποιοτικά κριτήρια αποτίμησης των εμποδίων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία (λειτουργικά κριτήρια) και τα οποία αποτελούν δομικό στοιχείο του κοινωνικού μοντέλου.» (ΣΤΠ, 2019).

Βάσει των ανωτέρω, **η ισχύουσα εθνική νομοθεσία** (σχετικοί νόμοι και οι σε εφαρμογή τους υπουργικές αποφάσεις) **είναι αντίθετη με τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία** (Ν. 4074/2012 (ΦΕΚ 88/Α'/11.07.2012) η οποία έχει αυξημένη τυπική δύναμη υπερισχύοντας κάθε άλλης αντίθετης διάταξης νόμου, ακόμα και μεταγενέστερου, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, καθώς θέτει φραγμούς στην πρόσβαση στην εκπαίδευση των μαθητών/τριών ή αποφοίτων με σοβαρά προβλήματα ψυχικής αναπηρίας με συνέπεια να παραβιάζεται το δικαίωμά τους στην εκπαίδευση και να μην παρέχονται ίσες ευκαιρίες σε σχέση με άλλα πρόσωπα.

Για τους λόγους αυτούς, η Ειδική Επιτροπή θεωρεί ότι απαιτείται να αρθούν τα νομικά και θεσμικά εμπόδια και να τροποποιηθεί η ισχύουσα νομοθεσία, ώστε να συμπεριληφθούν στις προβλεπόμενες παθήσεις οι σοβαρές ψυχικές ασθένειες και επομένως οι μαθητές ή απόφοιτοι με ψυχική αναπηρία (ψυχικά ασθενείς ή άλλοι ψυχικά ανάπηροι) να ενταχθούν στις παθήσεις που δικαιολογούν την εισαγωγή τους, χωρίς εξετάσεις, στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση σε ποσοστό 5% καθ' υπέρβαση του αριθμού εισακτέων με πανελλήνιες εξετάσεις.

Β) Επειδή για την πρόσβαση στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση μαθητών με σοβαρές ψυχιατρικές παθήσεις που ενδιαφέρονται να εισαχθούν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση το ακαδημαϊκό έτος 2022-23, όπως η περίπτωση της μαθήτριας Γ Λυκείου ***, αλλά και άλλες όμοιες/ανάλογες περιπτώσεις, δεν ελήφθη έγκαιρα μέριμνα να υπαχθούν οι εν λόγω μαθητές στην με αριθμ. Φ.153/146145/Α5 «Τροποποίηση της Φ151/17897/Β6 (ΦΕΚ 358/τ.Β'/2014) κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός οργάνων, τρόπου και διαδικασίας διαπίστωσης σοβαρών παθήσεων υποψηφίων για εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση» και Εγκύκλιο με αρ. πρωτ. Φ.152/151921/Α5/23-11-2021, λόγω καθυστερήσεων της Διοίκησης και των Οργάνων της, **προτείνεται να εξευρεθεί άμεσα λύση ώστε να συμπεριληφθούν τη φετινή χρονιά στο ποσοστό 5% για εισαγωγή τους στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση χωρίς εξετάσεις**, εφόσον διαθέτουν τα απαιτούμενα σχετικά δικαιολογητικά (Αίτηση, Πιστοποιητικό Αναπηρίας ΚΕΠΑ, κ.λπ).

Η Ειδική Επιτροπή θεωρεί ότι είναι αναφαίρετο δικαίωμα κάθε μαθήτριας/μαθητή με ψυχική αναπηρία/ψυχικές ασθένειες, χωρίς διακρίσεις και βάσει ίσων ευκαιριών, να αποτελεί ενεργό μέλος του εκπαιδευτικού συστήματος, να συμμετέχει ισότιμα σε όλες τις παρεχόμενες ευκαιρίες μάθησης - εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις και διαθέτει τίτλο αποφοίτησης της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης - και να έχει πλήρη πρόσβαση χωρίς εμπόδια στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Για την Ειδική Επιτροπή

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΜΑΡΙΑ ΜΗΤΡΟΣΥΛΗ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ: (με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο)

- 1. Γραφείο Υφυπουργού Υγείας**
- 2. Δ/νση Ψυχικής Υγείας**
- 3. Αυτοτελές Τμήμα Προστασίας Δικαιωμάτων**
Ληπτών Υπηρεσιών Υγείας

Κοινοποίηση

**1.Γενική Διεύθυνση Σπουδών Π/βαθμιας & Δ/βαθμιας Εκπαίδευσης, Δ/νση
Επαγγελματικής Εκπαίδευσης**

Ανδρέα Παπανδρέου 37, Μαρούσι, Τ.Κ. 151 80

2. Γενική Διεύθυνση Ψηφιακών Συστημάτων, Υποδομών και Εξετάσεων

Ανδρέα Παπανδρέου 37, Μαρούσι, Τ.Κ. 151 80

**3. Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής και
Εκπαίδευσης/ Τμήμα Γ΄ Προάσπισης
Δικαιωμάτων Μαθητών με Αναπηρία ή/και με
Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες**

Ανδρέα Παπανδρέου 37, Μαρούσι, Τ.Κ. 151 80

4. ***